

Waardebepaling groenstructuren sportpark De Lockhorst vs Stationspark III

NOTITIE

In opdracht van gemeente Sliedrecht

september 2023

Datum: September 2023
Auteur: [REDACTED] en [REDACTED]
Opdrachtgever: Gemeente Sliedrecht
Projectnummer: 2023-0102
Wijze van citeren: [REDACTED] en [REDACTED] 2023. Waardebepaling Groenstructuren
Rapportcode: QS2023-0102. Veenweide Natuur & Landschap.
Nieuw-Lekkerland en VanderHelm Milieubeheer BV, Berkel en Rodenrijs

VanderHelm Milieubeheer BV
Nobelsingel 2
2652 XA Berkel en Rodenrijs

Veenweide Natuur & Landschap
Middelweg 26
2957 TG Nieuw-Lekkerland

Disclaimer

Op alle tekst, foto's en afbeeldingen in dit rapport berust – tenzij anders vermeld – het auteursrecht van VanderHelm Milieubeheer BV en Veenweide Natuur & Landschap. Deze rapportage, inclusief eventuele bijlage(s), is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Verstrekking aan en gebruik door anderen dan de geadresseerde is zonder toestemming niet toegestaan. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. VanderHelm Milieubeheer en Veenweide Natuur & Landschap kunnen niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele schade als gevolg van een onjuiste of onvolledige weergave van de gegevens in dit rapport.

Copyright © Veenweide Natuur en Landschap & VanderHelm Milieubeheer BV 2023.

Waardebepaling groenstructuren sportpark De Lockhorst vs Stationspark III

Inleiding

De verandering van het sportpark De Lockhorst tot bedrijventerrein Stationspark III (STP III) heeft grote gevolgen voor de bestaande groenstructuren. Door een andere inrichting en het verhogen van het waterpeil zal het grootste deel van de bestaande groenstructuren verdwijnen.

In deze notitie wordt een kwantitatieve en kwalitatieve vergelijking gemaakt van de waarden van de groenstructuren van de huidige situatie (sportpark De Lockhorst) t.o.v. de toekomstige situatie (bedrijventerrein STP III). Daarbij moet gezegd worden dat de waarden van de toekomstige situatie gebaseerd zijn op basis van de huidige plannen en de ontwikkeling van de groen- en waterstructuren over 20-25 jaar na de aanleg.

Huidige situatie

Momenteel is de beoogde locatie voor STP III in gebruik als sportpark met twee gebruikers: de plaatselijke voetbalvereniging V.V. Sliedrecht en tennisvereniging 'Sliedrechtse Lawn Tennisclub'.

De inrichting van het huidige sportcomplex bestaat uit een parkeerplaats en sportaccommodaties. Het geheel wordt omzoomd door een brede (oude) groenstrook. In de bestaande situatie is vooral de groenstrook die parallel loopt aan de A15 landschappelijk en ecologisch waardevol.

Dit bosplantsoen zorgt voor een afscheiding tussen de sportvelden en de drukke A15 en maakt onderdeel uit van de noordzijde van de Parkzone, een zone van aansluitende groenstructuren langs de noordzijde van de A15 (groenstructuurplan Sliedrecht). De beplanting rondom de velden is vrij eentonig en bestaat uit gewone es (186), esdoorn (92), meidoorn (50) en zwarte els (44). Ook staan er een aantal eiken (15) en iepen (10). Daarnaast is er veel ondergroei in de vorm van jonge boompjes en struiken.

De 421 bomen op De Lockhorst zijn in augustus 2023 door de Bomenwacht Nederland beoordeeld op kwaliteit en levensverwachting. Uit de beoordeling blijkt dat 276 van de 421 bomen een slechte tot onvoldoende conditie heeft en dat de toekomstverwachting voor 218 bomen tussen de 1-5 jaar ligt. Dit betreft vooral de vele essen die te lijden hebben onder de essentaksterfte. Daarnaast speelt ook de hoge grondwaterstand en de onderlinge concurrentie een rol.

De groenstructuren rondom het sportcomplex zijn van belang als leefgebied voor vleermuizen, die gebruik maken van de luwte en donkere plekken om te foerageren. Het is van belang dat in de nieuwe situatie leefgebied voor de vleermuizen gewaarborgd blijft.

Figuur 1 Impressie van de huidige situatie (september 2023) 1 = oostzijde sportcomplex, 2= overzichtsfoto sportcomplex, 3= binnenplein tennisvereniging, 4 = tussensloot tussen voetbalveld en tennisvereniging, 5 = sloot tussen voetbalvelden en A15, 6 = ingang tennisvereniging.

Ontwikkelingen

Op basis van het geactualiseerde ontwerp van STP III concludeert Bomenwacht Nederland in hun rapport dat er geen mogelijkheden zijn om de bestaande bomen te behouden. Hiervoor zijn een viertal oorzaken te benoemen.

1 Huidige conditie en levenverwachting groenbestand

Meer dan de helft van de bomen in de groenstructuren rondom het huidige sportcomplex hebben momenteel een levensverwachting van slechts 1-5 jaar. Dit betreffen vooral oude essen met essentaksterfte, maar ook kastanje-bloedingsziekte en iepziekte zijn waargenomen.

2 De herinrichting van het terrein

Door de aanleg van de nieuwe ontsluitingsweg (rijbaan), bedrijfsgebouwen of -terreinen, watergangen en waterpartij gaat de standplaats van de bomen verloren en/of wordt het wortelsysteem van de bomen dusdanig aangetast dat bomen zullen afsterven.

3 Bouwrijp maken (ophogen maaiveld)

Bijna het gehele terrein zal opgehoogd moeten worden vanwege de slechte ondergrond. Dit heeft nadelige gevolgen voor het bomenbestand.

4 Verwijderen onderbemaling

Door het verwijderen van de onderbemaling zal de peil van het oppervlakte- en grondwater stijgen. Dit heeft nadelige gevolgen voor een groot deel van het bomenbestand. Veel bomen sterven af als de bodem te nat wordt.

Figuur 2 tekening van de indeling van STP III (■■■■■ - Phaea design)

Toekomstige situatie

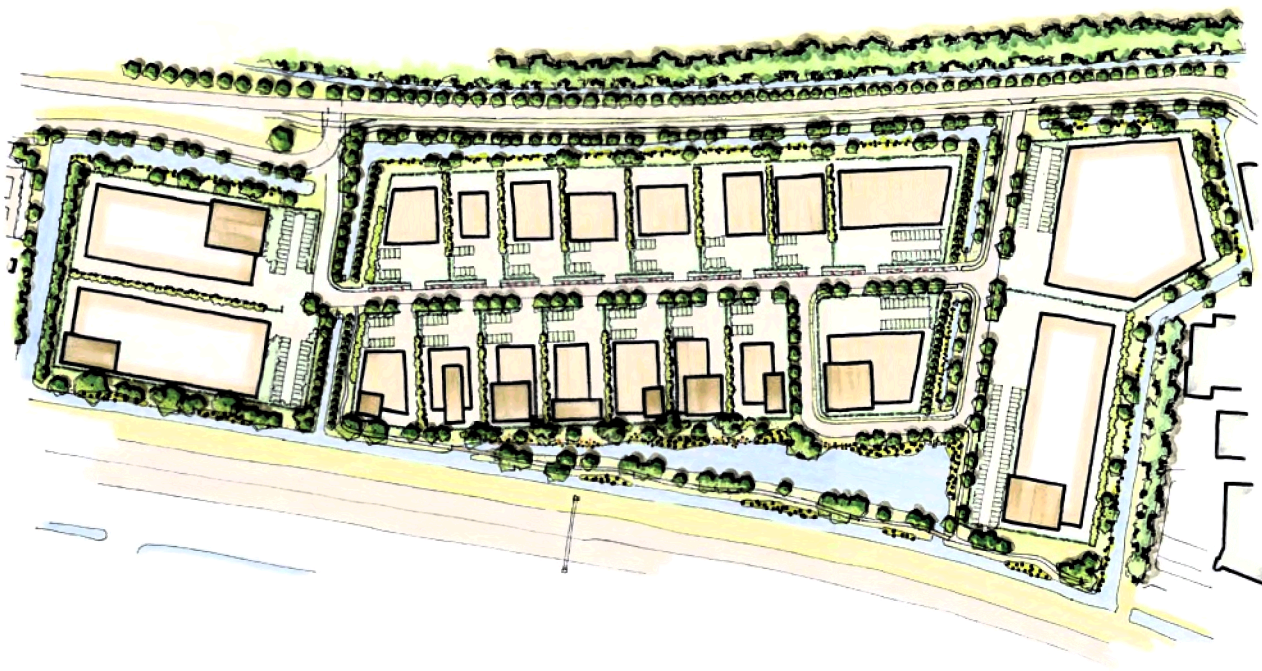
In het voorgestelde inrichtingsplan (zie figuur 2) wordt fasering voorgesteld om de belangrijke bestaande groenstructuur langs de A15 in de tijd te laten transformeren van een boomsingel met vooral essen naar een open coulisselandschap met biodiverse bosschages en streekeigen landschapselementen zoals rietkragen, natuurvriendelijke oevers, takkenril en knotwilgen.

Hiermee ontstaat een grote diversiteit aan streekeigen struiken en bomen, die beter bestand zijn tegen een variabel waterpeil en veranderende klimatologische omstandigheden. Door (delen) van dode en/of afstervende bomen te behouden en verwerken in de nieuwe groenstructuren kan de biodiversiteit verder gestimuleerd worden.

Tussen het wandelpad langs de A15 en de nieuwe bedrijven ligt in de luwte een waterplas met rietkragen, natuurvriendelijke oevers en bosschages. Het water van de plas is verbonden met de overige watergangen op het terrein.

De noord-zuid georiënteerde watergangen op STP III hebben, daar waar mogelijk, natuurvriendelijke oevers en/of worden beplant met streekeigen bomen die ook beter tegen natte omstandigheden kunnen (zoals zwarte els, berk, Gelderse rood, gewone lijsterbes en wilg). Verpreid langs de oevers staan brede rietkragen. Hetzelfde geldt voor de watergang aan de noordzijde van het terrein. Voor en tussen de kavels komen blokhagen met streekeigen struiken zoals liguster, hazelaar, meidoorn en veldesdoorn. De bermten worden ingezaaid met een streekeigen kruidenmengsel en ecologisch beheerd.

De nieuwe gebruikers van het bedrijventerrein worden door de gemeente Sliedrecht geadviseerd op welke wijze zij hun bedrijfsterrein en gebouw(en) natuurinclusief en klimaatadaptief kunnen inrichten.

Figuur 3 tekening van groenstructuren op bedrijventerrein SP III (Lagendijk Tuin- en Landschapsarchitecten)

Vergelijking Sportcomplex De Lockhorst vs STP III

Op basis van drie onderwerpen is een kwantitatieve en kwalitatieve analyse gemaakt van de huidige waarden van de groenstructuren op sportpark de Lockhorst ten opzichte van de toekomstige situatie van STP III. Hierbij moet gezegd worden dat de te verwachten waarden in de toekomstige situatie indicatief zijn en gebaseerd op basis van de huidige plannen en na een ontwikkeling van 20-25 jaar. Voor de vergelijking is gekeken naar de hier onder genoemde indicatoren:

- *kroonoppervlakte van de bomen:*
- *het aantal bomen:*
- *bijdrage aan de biodiversiteit:*

Kroonoppervlakte van de bomen

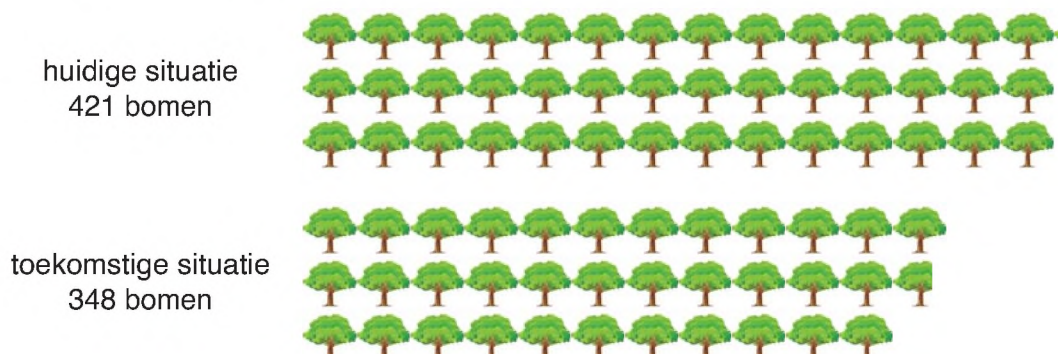
Het kroonoppervlakte van bomen is belangrijk omdat de omvang een aanzienlijke impact kan hebben op het ecosysteem, het milieu en menselijke activiteiten. Voorbeelden hiervan zijn klimaatregulatie (verminderen hittestress), habitat voor dieren (biodiversiteit), landschappelijke waarde en natuurlijk zuurstofproductie.

In de huidige situatie is er een boomkroonoppervlakte van ongeveer **33.500 m²**. De schatting van de boomkroonoppervlakte in de toekomstige situatie, na een ontwikkeling van 20 tot 25 jaar, zal naar schatting ongeveer **27.500 m²** bedragen. Hierbij moet worden opgemerkt dat alleen het boomkroonoppervlak van de openbare ruimte van STP III is meegenomen in de berekening. Op de bedrijfskavels en het nieuwe sportpark Sliedrecht Buiten zullen nog vele honderden bomen worden aangeplant (zie figuur 5).

Aantal bomen

Momenteel staan rondom en op het sportcomplex De Lockhorst 421 bomen met een diameter van 0.20 cm of meer. In de nieuwe situatie is er ruimte voor naar schatting ongeveer 348 bomen. Dit betreft alleen de bomen op de openbare gronden in STP III. Ook op de bedrijfskavels zelf en in Sliedrecht Buiten zullen vele honderden nieuwe bomen en struiken worden aangeplant.

Toekomstige situatie

Het is de bedoeling om in de nieuwe situatie een diverser aanbod aan bomen en struiken te gebruiken met een grotere bloeihoogte. Hierdoor is gedurende het hele seizoen nectar/stuifmeel voor insecten en hiermee voedsel voor tal van andere dieren, waaronder vogels en vleermuizen.

Door geleidelijke overgang van laag naar hoog (zoom/mantel) te creëren zullen meer insecten en vogels gefaciliteerd kunnen worden. Langs de A15 zal worden getracht om oude afstervende en dode bomen te behouden. Tal van insecten en vogels zoals spechten, kauwen en spreeuwen, zullen hiervan gebruik maken. De holtes die zullen ontstaan zijn aantrekkelijk als verblijfplaats voor vleermuizen.

Door meer openheid (coullise) kan het zonlicht de bodem/water bereiken. Dit zal positieve gevolgen hebben voor de oever- en watervegetatie en hiermee de waterkwaliteit. Door de bosschages te combineren met natuurvriendelijke oevers, laanbeplanting, rietzomen en andere kleine landschapselementen ontstaat een gevarieerd biotoop.

In de onderstaande tabel wordt een inschatting gemaakt van de waarden van de huidige groenstructuren en toekomstige inrichting voor het leefgebied van verschillende soortgroepen dieren.

soortgroep	huidige situatie					toekomstige situatie				
vleermuizen										
vogels										
zoogdieren										
vissen										
amfibieën										
dagvlinders										
libellen										

figuur 4 overzicht waarden per soortgroep huidige situatie t.o.v. toekomstige situatie
(1 = slecht, 2 = matig, 3 = voldoende, 4 = ruim voldoende, 5 = goed).

In de waardebepaling is alleen een kwalitatieve en kwantitatieve vergelijking gemaakt tussen het huidige sportcomplex de Lockhorst en de openbare ruimte van het toekomstige bedrijventerrein STP III.

Het nieuwe sportpark Sliedrecht Buiten, dat zal worden ontwikkeld in de polder ten noorden van het huidige sportpark, wordt ingepast in het polderlandschap met veel opgaande groenstructuren en andere landschapselementen. Een impressie van het toekomstige sportcomplex Sliedrecht buiten is te zien in figuur 5.

figuur 5 impressie van het nieuwe sportcomplex Sliedrecht Buiten ([redacted] Legendijk Tuin- en Landschapsarchitecten)

Conclusie

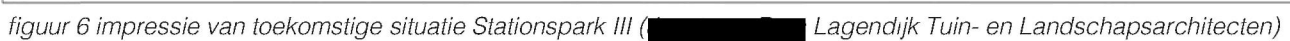
Van het huidige bomenbestand heeft meer dan de helft van de bomen een levensverwachting van slechts 1-5 jaar. Dit komt voornamelijk door de essentaksterfte. Door het uitplaatsen van het sportcomplex en de ontwikkeling van het nieuwe bedrijventerrein Stationspark III en hiermee gepaard gaande werkzaamheden (bouwrijp maken, aanleg infrastructuur) wordt het lastig, zo niet onmogelijk, om bomen te behouden. Het verplicht verwijderen van de onderbemaling draagt hier niet aan bij.

In de huidige situatie is hierdoor een groter kroonoppervlak ten opzichte van de toekomstige situatie. Hetzelfde geldt voor het aantal bomen. Momenteel zijn er 421 bomen met een stamdiameter van > 0.20 m. In de toekomstige situatie zullen dat er ongeveer 350 zijn. Daarbij is overigens alleen gekeken naar het aantal bomen en kroonoppervlak in de openbare ruimte.

De verwachting is dat de ondernemers bij het ontwikkelen van de bedrijfskavels tevens bomen en bosjes zullen aanplanten om hun bedrijfsterrein te verfraaien. Mogelijk kan de gemeente Sliedrecht het vergroenen en nemen van natuur-inclusieve maatregelen stimuleren, zodat het aantal bomen in de toekomstige situatie op z'n minst gelijk blijft. Het is hierbij wel van belang dat de beplanting inheems en streekeigen is en zoveel mogelijk aansluit op bestaande groenstructuren.

In de toekomstige situatie zal de combinatie van meer en dieper water, natuurlijke oevers en rietkragen positieve gevolgen hebben voor de waterkwaliteit en de aquatische flora en fauna. Soortengroepen als libellen, vissen en amfibieën zullen hiervan profiteren en toenemen in vergelijking met de huidige situatie.

Veel soorten insecten zullen baat hebben bij de zoom/mantelovergangen, grotere diversiteit aan bomen en struiken en meer openheid tussen de bosschages en langs de oevers. Er zullen meer bloeiende kruiden zijn, die op hun beurt meer soorten wilde bijen, zweefvliegen en vlinders aantrekken, hetgeen positieve gevolgen heeft voor het voedselaanbod van vogels en vleermuizen. Door de grotere diversiteit in bomen en (lage) struiken zal de kwaliteit van het leefgebied voor vogels verbeteren en dat van vleermuizen behouden blijven. De ontwikkelingen op Stationspark III zullen zorgen voor een toename van de biodiversiteit.

Bronvermelding

■■■■■, ■■■■■ 2019. Aanvullend natuuronderzoek, Sliedrecht Buiten Rapportcode: AO2019-003. Arvalis Natuur & Landschap. Nw-Lekkerland, Breur Ecologie & Onderzoek. Dordrecht

■■■■■, ■■■■■ 2019. Quicksan Ecologie, Sliedrecht Buiten. Rapportcode: QS2019-002. Arvalis Natuur & Landschap. Nw-Lekkerland, ■■■■■ & Onderzoek. Dordrecht

■■■■■ ■■, ■■■■■ ■■, ■■■■■■■■■ ■■, de Haan N. 2023 Bomen Effect Analyse Planbeoordeling Stationspark III, Sliedrecht. Bomenwacht Nederland, Linschoten.

■■■■■ ■■■, ■■■■■ 2021. Rapport Natuurwaarden Sliedrecht Buitengebied. Rapport 2021-014, gemeente Sliedrecht. Arvalis Natuur & Landschap, Nieuw-Lekkerland, Breur Ecologie en Onderzoek, Dordrecht.

VanderHelm Milieubeheer B.V. (2023). Kenmerk SLSB20230424. Activiteitenplan heikikker, poelkikker, platte schijfhoren en weidevogels Stationspark III & Sliedrecht Buiten te Sliedrecht, d.d. 29 september 2023

Noot

**In dit document zijn gedeeltes onleesbaar gemaakt
op grond van artikel 5 van de Wet open overheid:**

- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo (naam)
- (...)